

В ЦАРИБРОДСКАТА ГИМНАЗИЯ БЕ ПРЕДСТАВЕН ПРОЕКТЪТ „МАРИН МЛАДЕНОВ – ВЪН ОТ/ ВЪТРЕ В БЪЛГАРИЯ“

Във файето на Гимназията „Св. св. Кирил и Методий“ в Цариброд на 11 юни бе представен проектът под название „Марин Младенов - вън от/вътре в България“, с който училището участва в Националната програма „Неразказани истории за българите“, организирана и финансирана от Министерството на образованието и науката на Република България. Директорът на училището Братислав Стаменов сподели, че в рамките на проекта са проведени уорк-шопове с ученици, както и работилници за повишаване на квалификациите на преподавателите, издаден е едноименния сборник „Марин Младенов - вън от/вътре в България“, както и две помагала по български език и литература и история на България по Постановление 103 за бъдещите кандидат-студенти: „Надяваме се, че тези помагала ще бъдат полезни за бъдещите кандидат-студенти, понеже там се намират всички материали, необходими за квалификационния изпит при кандидатстване в българските ВУЗ-ове.“

Подобностите за проекта представиха доцент във Филологическия факултет в Белград Ивана Давитков, която заедно с Елизабета Георгиев са съставители на сборника, и професор по нова и най-нова българска литература Антонета Алипиева, в момента лектор по български език и литература в Белградския университет. Според професор Алипиева този общ проект на няколко души, по техни идеи и изпълнение, включва много полезни неща: „На първо място той е посветен на голямата фигура в българската култура зад граница - професор Марин Младенов, комуто е посветен един хубав сборник с много автори. Той съдържа и езиковедски и литературоведски изслед-

вания, както и споменни текстове. Считаме, че това е празнина, която трябва да се запълни не само сред българското малцинство в Сърбия, но и в самата България, която дължи почит на този човек. Съпътстващи книги към този сборник са две помагала, по литература и по история, които са ориентирани към 103-то постановление и кандидатстващите ученици в българските университети. Считаме, че тази практическа нужда беше просто наболяла и ние с г-н Стаменов, той направи помагалото по история, аз направих помагалото по литература, всъщност откликваме на подобен момент. Тези помагала могат да се ползват, както от кандидатстващи деца, така и от учители, преподаващи литература в Сърбия, и в самия лекторат също имат

приложение.“ Алипиева добави, че в самия сборник има около 15-ина автори. Ивана Давитков, Ивана Апостолов, Братислав Стаменов и самата тя са основните фигури, които са работили по проекта, а другите ѝ колеги са се включвали или като съставители или като автори. Тя подчерта, че значението на Младенов в културата на българите и българския народ зад граница е фундаментално. „Това е човекът, който е основавал българистиката, който е писал учебници за българистиката, който е художествен и публицистичен автор. Аз самата направих една студия за неговия роман 'Зъбато слънце'. Това е първият български роман в малцинството и бях удивена буквално от свежата дарба на този човек. Той е не само учен, не само изследовател, но и много широка платформа, много широк културен хоризонт, обладава и моето мнение, работейки по този проект за Марин Младенов, вече се качих твърде високо.“

На представянето на проекта в царибродската гимназия присъстваха още някои от авторите на сборника. Бе казано, че се очаква той да бъде отпечатан съвсем наскоро.

Андрияна Ташков Александров

ЦАРИБРОДСКАТА БИБЛИОТЕКА БЕ ДОМАКИН НА ИЗЛОЖБА И КЪРГЛА МАСА, ПОСВЕТЕНИ НА ПРОФЕСОР МАРИН МЛАДЕНОВ

Народната библиотека „Детко Петров“ в Цариброд бе домакин на постерна изложба и кръгла маса, посветени на проф. д-р Марин Младенов. Мероприятието се състоя на 19 юни и бе организирано в рамките на проекта „Сръбско-български книжовни, езикови, културни и научни връзки през вековете“ по Националната програма на Министерството на образованието и науката на Република България „Неразказани истории на българите“.

Към присъстващите най-напред се обрна Ивана Тасков, директор на библиотеката. Тя изрази задоволството си, че библиотеката участва в разказването на „Неразказаните истории на българите“, като изтъкна, че професор Младенов, който е по потекло от Царибродско, е един от основателите на българистиката в Сърбия и освен университетски преподавател е известен и като учен, лексикограф, писател, събирач на български народни песни от този край, автор на учебници и преводач. „Нашите гости днес са преподаватели от Филологическия факултет на Югозападен университет „Неофит Рилски“ и от Белградския университет. От тях ще научим за значимия принос на професор Марин Младенов не само за българистиката, а и за сръбистиката“, сподели Тасков.

Ръководител на проекта е д-р Радостина Стоянова, лектор по български език, литература и култура в Белградския университет. От името на партньора по проекта - Катедрата по сръбски език с южнославянски езици на Филологическия факултет в Университета в Белград, за делото на проф. Младенов говори проф. д-р Райна Драгичевич, която официално откри изложбата под надслов „Професор д-р Марин Младенов - основоположник на българистиката в Сърбия (1928 - 2012)“. Тя посочи, че пристигането на професор Младенов, избран за редовен професор по български език във Филологическия факултет през 1978 г., представлява повратна точка в развитието на сръбската българистика, основана в началото на 60-те години на миналия век (чийто водещ център днес е във Филологическия факултет в Белград - Групата по български език и литература

към Катедрата по сръбски език и южнославянски езици), и че тя е прераснала от тясна академична учебна дисциплина в научноизследователска дисциплина. Според нея от многобройните трудове на проф. Младенов в различни области на българистиката на първо място трябва да се спомене неговият „Българо-сръбски речник“, чието второ допълнено издание от 2000 г. остава и до днес най-изчерпателното лексикографско дело от този вид.

Професор Драгичевич посочи, че професор Марин Младенов е много важен професор в Катедрата по сръбски език, защото е един от основоположниците на българистиката във Филологическия факултет в Белград, оказал голямо влияние върху нея и имал голямо значение за българистиката, но е бил важен и за развитието на сръбистиката: „Професор Марин Младенов остана в трайната памет и на студентите по сръбистика, изучавали сръбски език в края на 80-те години на миналия век. Благодарение на широтата на образованието и интересите си, проф. Младенов преподава стилистика на сръбския език на студенти по сръбистика в продължение на няколко години. Той е автор на изключително полезната и важна книга „Журналистическа стилистика“, която е издадена в Белград през 1980 г. Тази книга е била в задължителната литература за стилистиката на сръбския език, която студентите използват и днес.“ Тя с гордост сподели, че е била студентка на професор Младенов, повлиял на научния ѝ избор и интереса ѝ към лексикологията, която в момента преподава в Катедрата по сръбски език във Филологическия факултет на Белградския университет. П р о ф е с о р Драгичевич изтъкна, че постерната изложба е от голямо значение, защото ни напомня за образа и делото на професор Младенов, който е бил наистина изключителен учен и целият му труд може да се види на изложените плакати: „Дейността му беше наистина впечатляваща. Просто е невероятно, че когато е бил особено активен, а именно през 70-те, 80-те, 90-те години, това е втората половина на 20-ти

век, колко много е успял да направи по време, когато не е имало интернет. Например той е издал Българо-сръбски речник, който има шестстотин страници, освен това е написал много учебници по български език, по които децата и тук в Цариброд са учили, превеждал е литература, сам е писал стихотворения, занимавал се е и с лингвистика. Информация за всички негови трудове, за неговите книги, речници, за неговия живот може да се види тук, на тези плакати. Мисля, че изложбата е изключително информативна и трябва да бъде видяна от тези, които се занимават с език и литература, и български и сръбски, но и от славистите като цяло.“

Марин Младенов е много важна фигура и за българската и за сръбската филологии, смята доцент Биляна Тодорова, заместник-декан на Филологическия факултет в Югозападния университет „Неофит Рилски“ в Благоевград, който заедно с други научни организации от България е сред партньорите по проекта:

„Неговото значение е наистина много голямо, първо за сръбската българистика и аз мисля, че ние тепърва ще го откриваме и съм много щастлива затова че го има този проект. Затова че той е създал речник сме знаели и преди това, но всъщност голяма част от неговото огромно творчество и за мен не е била известна преди този проект, така че съм много щастлива, че се включих. С колегите сме много щастливи, че открихме такива невероятни произведения. Аз днес ще говоря за Антологията на съвременната българска литература, която той е създал. Смятам, че тя е изключително ценна и за българската наука, не само за сръбската.“

Партньори по проекта от Цариброд са Народната библиотека и основното училище. „Нашето училище е официален партньор в рамките на програмата „Неразказаните истории на българите“ с цел да разкажем някои истории, които са познати, но искаме още по-голяма част и от децата и от възрастните да се запознаят с делото на знаменитите хора от

нашия край. Част от нашите ученици са подготвили една интересна програма и са заснели интервюта с хора, които имат опит и са работили с професор Марин Младенов. Това е една хубава възможност всички ние да си припомним за делото на човека, който е работил с много голяма любов и е допринесъл за развитието на българския език и културата от нашия край и наистина се гордеем с него и радвам се, че и малките деца, които освен чрез учебниците не са имали възможност да се запознаят с живота и делото на Младенов, да научат нещо много важно за него“, сподели директорът на училището Милена Стравров.

Ученици от основното училище рецитираха стихотворения от Марин Младенов, някои от които са от сборника му с народни песни от царибродско „Между Ерма и Стара планина“. Присъстващите имаха удоволствието посредством видео бим да видят и интервютата на шестокласниците Неманя Алексов и Максим Рангелов с Милисав Николов, пенсиониран преподавател по български език, и Никола Андонов, който разказаха интересни случки и факти за живота и делото на проф. Младенов.

Последва кръгла маса, посветена на професор Марин Младенов, с участници от Белградския университет и Югозападния университет от Благоевград.

Професор Марин Младенов (1928-2012) е роден в царибродското село Сливница. След завършването на царибродската гимназия с преподаване на български език през 1953 г. завършва Южнославянски езици и литература във Филологическия факултет на Белградския университет. Известно време работи като гимназиален учител по български език в Цариброд, след това и като преподавател по сръбохърватски език в Пирот. Работи и като журналист в пиротския вестник „Слобода“, а след това и като редактор на вестник „Братство“. Преподавал е български език в Полувисшето педагогическо училище в Ниш. Докторската си дисертация в Белградския факултет защитава през 1975 г. Като професор в белградския Филологически факултет, където работи до пенсионирането си 1993 г., идва от позицията на научен сътрудник в Югославския институт по журналистика в Белград. Две години след пенсионирането си продължава да чете лекционните курсове по български език и литература.

Андрияна Ташков Александров